ادامه از صفحه اول

بلوا در همسایگی و سفر ظریف

... در مذاکرات با هیئت ایرانی در ایالت «یونان» در جنوب شـرقی چین نیز مورد تأکید قرار گرفته است و مخالفت با هرگونه یک‌جانبه‌گرایی که خطر تضعیف برجام را موجب شود، اعلام شده است. آنچه می‌تواند نوآوری و تحولی در بیان اخیر دیدگاه‌های پکن در قبال برجام تلقی و با وسواس و دل‌مشغولی مناسب با آن برخورد شـود، برخی پیشـنهادها و آینده‌نگری چینی برای تداوم برجام است که اسـتنباط دیگری از حفظ و حراست از این قرارداد بین‌المللی را تداعی می‌کند. «وانگ یو» وزیر خارجه چین در اظهاراتی نسبتا متفاوت و شاید هم جدید درباره مواضع کشورش در قبال برجام خاطرنشان کرده است که پکن به‌منظور پاسخ‌گویی به نگرانی‌های مشـروع امنیتی تمام طرف‌های ذی‌نفع، پیشـنهاد می‌کند «چارچوب گفت‌وگوهای چندجانبه منطقـه‌ای برای حمایت از برجام ایجاد شـود». بنا بر اظهارات آقای «وانگ یو» که خروجی لاتین خبرگزاری ایرنـا نیز آن را منعکس کرده اسـت، همه طرف‌های مورد بحـث باید به‌صـورت برابـر در گفت‌وگوهای پیشنهادشده، حضور داشـته و مشکلات امنیتی را که در خلیج فارس و خاورمیانه با آن روبه‌رو هستند، برای دسـتیابی به یک راه‌حل سیاسـی دیپلماتیک مطرح کنند. آیا با مبنا قراردادن این اظهارات و چگونگی ابراز آن می‌تـوان به نوعی چرخش آشـکار در دیدگاه‌های پکـن در قبـال برجام رسـید یـا نه که ایـن موضوع نیازمند زمان و بررسـی بیشـتر و توضیحات احتمالی طرف‌هـای ذی‌نفـع در این مسـئله و به‌ویژه اعضای همراهی‌کننده وزیر خارجه جمهوری اسـلامی ایران در سـفر به چین اسـت که مانند همیشه از همراهان ثابت دیپلماسـی سـفرهای خارجی کشور محسوب می‌شـوند. البته اینکـه تا همین جـای کار نیز ظاهرا چینی‌هـا با فرصت‌یابی و امکان بهره‌گیری از الزاماتی که در روابط تهران و پکـن و به‌ویژه اوضاع اقتصادی ناشـی از تحریم‌های بین‌المللی- آمریکایی به وجود آمده، درصدد هستند به همان راهی بروند که امانوئل مکرون، رئیس‌جمهوری فرانسـه، در یکی، دو سـال اخیـر با تمام توان و ظرفیت‌های اروپایی و بین‌المللی دیپلماسـی فرانسه با هدف حفظ و حراست از برجام، سرانجامی برای موضوع روابط ایران و آمریکا دست‌وپا کند، فرضی اسـت که برای پرده‌برداری بعدی آن باید به انتظار نشسـت. نکته پایانی در مسیری که به دنبال اهداف و فرصت‌های سـفر چینی وزیـر امور خارجه طی شـد، مسـلما نگاه به وضعیت و تکلیف قرارداد ۲۵سـاله همکاری‌های راهبردی ایران و چین اسـت که هر دو طرف این ماجرا در اهداف و دسـتاوردهای مذاکرات «یونان» اشاره کردند و خواستار اجرائی‌شدن آن شـدند. در چندماهه پس از علنی‌شـدن موضوع قرارداد ۲۵سـاله همکاری‌های ایران و چین گفته‌ها و ناگفته‌های فراوانی در رد یا تأیید آن از زوایای مختلف ابراز شـده اسـت. بانیان ایرانی این اقدام شـجاعانه، تاکنـون اصل قـرارداد را رونمایی نکرده‌انـد؛ زیرا که هنوز به توافق نهایی و امضا نرسـیده اسـت؛ بنابراین حرف‌وحدیث‌های روایت‌شده می‌تواند در حد و اندازه خود مورد توجه باشد و نگارنده این سطور نیز در یکی از نوشته‌های رسـانه‌ای ملاحظاتی را درباره عوارض بلندمدت این قرارداد و سـمت و سـوی گرایش‌های کلان کشور در پرتو تحقق آن و تغییرات بنیادینی را که در انتظار مناسبات راهبردهای منطقه‌ای و بین‌المللی جمهوری اسـلامی ایران خواهد بود، مطرح کردم که از ورود مجدد به آن اجتناب می‌کنم. وزیر محترم امور خارجه در یکی از آخرین اظهارنظرهای خود تا قبل از سـفر به چین یادآوری کرده بود که به پیگیری تحقق قرارداد ۲۵سـاله ایران و چین افتخار می‌کند و امیدوار است با پیوستن به دو کنوانسیون باقی‌مانده در FATF، هرچه سریع‌تر وضعیت قرارداد ۲۵ساله با چین و سایر طرف‌هایی که موظف‌اند در چارچوب FATF با ما کار کننـد، گام‌های بزرگ‌تری برداریم. با دقت در کلمات و ادبیات وزیر خارجه درباره قرارداد ۲۵ساله با چین، به نظر می‌رسـد که درج نام ایران در لیست سیاه FATF به‌عنـوان مهم‌ترین مانـع در عملیاتی‌کـردن قرارداد ۲۵سـاله و راهبردی تهران- پکن قلمداد می‌شـود. مخالفان تصویب دو کنوانسـیون مبارزه با تروریسم و پول‌شـویی که با دیدگاه‌های مختلف سیاسی مخالف دولت عمدتـا از تریبون مجمع تشـخیص مصلحت نظرات خود را تاکنون بیان کرده‌اند، در مسیری حرکت کرده‌اند که سرانجام آن، به ادعای موافقان قرارگرفتن در لیست سیاه FATF ختم شده است. البته تشخیص اینکه این دیدگاه‌ها با تفکری که خارج از جریان دولتی و رسـمی مدافع انعقاد قرارداد ۲۵ساله ایران و چین، ایـن قـرارداد را به‌عنوان پیمان مقدس دو کشـور یاد می‌کند، چه مقدار و تا چه حدی همسویی و هماهنگی وجود دارد، امر سـهل و آسانی نخواهد بود. دراین‌بین نگاه واقعی به مواضع چین در قبال جمهوری اسلامی ایران در موضوعات مختلف و به‌ویژه توجه به جایگاه و الزامات بین‌المللی کشـوری که داعیه‌های فراوانی برای فردای جهان پس از کرونا برای خود ترسیم کرده اسـت و نباید گمان کرد که بدون چیـن، جهان برای جمهوری اسلامی ایران، که در چهار دهه حیات، انواع و اقسـام دوران‌ها را با همت و هوشـیاری مردم خود پشت‌سر گذاشته است، بن‌بست خواهد بود.

آگهی تغییرات شـرکت تامین گستر شهرضا شرکت سهامی خاص به شماره ثبت ۱۰۸۷ و شناسه ملی ۱۰۸۶۱۱۴۸۶۸۳ به استناد صورتجلسه مجمع عمومی عادی مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۲ تصمیمات ذیل اتخاذ شـد : عبدالرسول خوش نظر به شماره ملی ۱۱۹۸۸۹۶۴۴۲و فضل اله فرازمند به شـماره ملی۱۱۹۸۸۶۶۳۵۷ و محمود عابدی به شـماره ملی ۱۱۹۹۳۵۰۸۶۹به عنوان اعضای هیأت مدیره به مدت ۲ سال انتخاب شدند. محمدرضا فرهادی به شماره ملی ۱۱۹۹۱۴۱۷۷۱ به عنوان بازرس اصلی و ولی اله سالک به شماره ملی ۱۱۹۸۹۶۶۴۴۰ به عنوان بازرس علی البدل به مدت یکسال انتخاب شدند. اداره کل ثبت اسناد و املاک استان اصفهان مرجع ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری شهرضا (۱۰۱۵۴۱۲)

بررسی آنچه در دولت هشتم گذشت

آمده‌ام با تکیه بر همان عهد پیشین

مهرشـاد ایمانی: دوره نخست ریاسـت‌جمهوری خاتمی در شرایطی به پایان رسید که خاتمی با انتقادهای هم‌جناحی‌های خود مواجه بود؛ انتقادهایی که تا سرحد «عبور از خاتمی» هم پیش رفت. طرحی که چندسال قبل ازسوی برخی اصلاح‌طلبان درباره هاشمی هم رقم خورده بود و آنها با نوشتن مقالات و کتب رادیکال هاشمی را در معرض تندترین حملات قرار دادند. در آن زمان منتقدان اصلاح‌طلب خاتمی باور داشتند که او از پس تحقق مطالبات جبهه اصلاحات و بدنه اجتماعی این جریان سیاسـی برنیامده است و در قبال موضوعاتی چون حمله به کوی دانشگاه تسـاهل و تسامح کرده است یا در حوزه تحقق اهداف آزادی‌خواهانه و توسعه سیاسی آن‌طور که انتظار می‌رفت، عمل نکرده است.

در چنین شرایطی خاتمی در سال۸۰ هنگام ثبت‌نام در انتخابات با چشمانی گریـان مقابل خبرنگاران گفت: «آمـده‌ام با تکیه بر همان عهد پیشـین» و در شرایطی که هنگام صحبت‌کردن چندبار بغض کرد، با خواندن شعری از حافظ به حرف‌هایش پایان داد: «در عاشـقی گریز نباشد ز سـاز و سوز/ استاده‌ام چو شـمع، مترسان ز آتشـم». عموم سـتادهای انتخاباتی خاتمی به حزب جبهه مشارکت ایران اسلامی که برادرش رضا خاتمی دبیرکلی آن را برعهده داشت، واگذار شـد. هواداران خاتمی از شـعارهایی همچون «عـدم کفایت اختیارات رئیس‌جمهور» و «تبدیل انتخابات به همه‌پرسی» استفاده می‌کردند. برنامه‌های تبلیغاتی ستاد خاتمی و فعالیت‌های رسانه‌ای کمک زیادی به خاتمی کرد.

خاتمی: آمده‌ام با تکیه بر همان عهد پیشین

رقیـب اصلی خاتمی، احمـد توکلی بود. او به نقدهـای تندوتیز به دولت خاتمی می‌پرداخت. توکلـی با ارائه نظریه‌ای با عنـوان «جمهوری دوم» و با شعار «دولت پاک برای ملت پاک» وارد رقابت انتخاباتی شد. شعارهای توکلی بیشتر بر محورهای اقتصادی استوار بود. او در مصاحبه با روزنامه سیاست روز در بیـان علت کاندیداتوری خود گفت: «چون اصـلاح اقتصاد همت و جرئت لازم دارد». برنامه‌های او «برون‌رفت از معضلات اقتصادی»، «راه‌اندازی تولید»، «کاهش نابرابری»، «کاهش و منطقه‌سازی نقش‌های دولت» و «مقابله با فساد و تبعیـض» عنوان شـد. او ارکان جمهوری دوم خـود را «عقلانیت و عدالت» معرفی می‌کرد. نامزد دیگر این دوره که توانسـت پس از توکلی بیشترین آرا را کسـب کند، علی شـمخانی بود که از درون کابینه خاتمی به رقابت وارد شده بود. شعار او «دولت اقدام ملی» بود. شمخانی در مصاحبه خود با سیاست روز حرکت در مسیر جبهه دوم خرداد را بیش از آنکه برای توسعه حیات اجتماعی بداند، در جهت پسـروی خواند؛ از سـوی دیگر شـعار دوم خـود را «امنیت و اصلاحات» قرار داد و در کنار آن از پیشـبرد اصلاحات در تراکت‌های تبلیغاتی خود سخن می‌گفت. چهارمین نامزد عبدالله جاسبی بود. جاسبی از سال۱۳۶۱ ریاست دانشـگاه آزاد را بر عهده داشت. او نسبت به هشت‌سال پیش، بیش از یک‌میلیون و ۲۰۰ هزار ریزش رأی داشـت. شعار جاسبی «دانایی، توانایی» بود. او از عملکرد خود در دانشـگاه آزاد به‌عنوان قسمتی از تبلیغات خود استفاده کرد. بسـیاری از عوامل ستادهای انتخاباتی او استادان و کارمندان دانشگاه آزاد بودند. محمود کاشانی، حسن غفوری‌فرد، سیدمنصور رضوی، سیدشهاب‌الدین صدر و علی فلاحیان هم کاندیداهای دیگری بودند که همگی خود را در اردوی مخالفان دوم خرداد می‌دانسـتند. سـیدمصطفی هاشـمی‌طبا نامزد دیگری بود که از کابینه خاتمی به رقابت وارد شـد که نفر آخر شـد. جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، جامعه روحانیت و تشـکل‌های هم‌سو با آنها سکوت اختیار کردند. اغلب تشکل‌های راسـت‌گرایان به دعوت مردم به شرکت در انتخابات اکتفا کردند. در برابر فعالیت‌های ضعیف نامزدها، ستادهای انتخاباتی خاتمی فعالیت زیادی داشتند. محسـن امین‌زاده، ریاست ستاد انتخاباتی خاتمی را بر عهده داشـت. رئیس سـتاد انتخاباتی جبهه دوم خـرداد در گزارش عملکرد آن، از «برپایی هشـت‌هزارو ۴۰۰ ستاد انتخاباتی، سازماندهی هزارو ۶۰۰ جلسه سخنرانی، حدود شش هزار همایش، انتشار هفت‌ونیم میلیون پوستر و تراکت»

خبـر داد. فیلم انتخاباتی خاتمی را هم بهروز افخمی با عنوان «اسـتاده‌ام چو شمع» ساخت که از سیمای جمهوری اسلامی در زمان تبلیغات نامزدها پخش شد. روزنامه همبسـتگی، از روزنامه‌های اصلاح‌طلب، با توجه به ردصلاحیت ابراهیم اصغرزاده و عدم پیگیری خاتمی برای تأیید صلاحیت او رفتار انتخاباتی اصلاح‌طلبان را براساس بهره‌گیری از جنبش‌های پوپولیستی توصیف کرد. این روزنامه از اینکه اصلاح‌طلبان با «میدان‌دادن به شور اجتماعی، شعور اجتماعی را تعطیل کردند» و با طرح شعارهایی همچون «یاس را پاس بداریم» و «سیمرغ جهانیم اگر چند جوانیم» عرصه را بر نقد عملکرد دولت بستند، به‌شدت انتقاد کرد. خاتمی در نهایت با کسـب ۲۱میلیون و ۶۵۹ هزار و ۵۳ رأی توانست برای بار دوم به سمت ریاست‌جمهوری دست یابد؛ رأیی که بیش از دوره اول هم بود و نشان از رضایت عمومی از شیوه مدیریت خاتمی داشت.

ناکامی اصلاح‌طلبان در انتخابات شورای شهر

نخسـتین اتفـاق مهـم در دوره دوم خاتمی شکسـت اصلاح‌طلبان در انتخابات دومین شـوراهای شـهر و روسـتا بود. اصلاح‌طلبان کـه در دوره نخسـت، شورای شهر را به یکی از پایگاه‌های خود تبدیل کردند، در انتخابات سـال ۸۱ با ناکامـی مواجه شـدند تا انتخابات شـوراها نخسـتین ناکامی اصلاح‌طلبان در عرصه انتخاباتی بعد از دوم خرداد ۷۶ محسـوب شود؛ زیرا پس از روی‌کارآمدن دولت اول خاتمی اصلاح‌طلبان توانستند علاوه‌بر شورای شـهر، مجلس را به‌صورت کامل در اختیار بگیرنـد و دومین دوره انتخابات شـوراها در وهله نخسـت حکایت از افول دوران اوج اصلاحات در عرصه سیاسـی داشت و در وهله دوم نشـان‌دهنده ورود مجدد نیروهای راست یا همان اصولگرایان به صحنه سیاسی بود. در آن انتخابات نظارت استصوابی شورای نگهبان وجود نداشت؛ به‌همین‌دلیل بسیاری از داوطلبان توانستند به نامزدی انتخابات برسند. به جز جریان موسوم به «راست سنتی»، طیف‌هایی متنوع ازجمله نهضت آزادی و نیروهای ملی-مذهبی شـرکتی کم‌سـابقه داشـتند. جبهه دوم خرداد نیز با هم به توافق نرسیدند و چند فهرست ارائه کردند. جناح راسـت نیز از دادن فهرست خودداری کرد. دراین‌میان گروهی منسـوب به راسـت با عنوان ائتلاف «آبادگران ایران اسـلامی» در انتخابات لیست دادند. نیروی محرک این جریان که شورای هماهنگی نیروهای انقلاب اسلامی نام داشت، محمود احمدی‌نژاد بود. او بعدا توانست از همین شوراها شهردار تهران شود. مراحل اجرا کامل برعهده وزارت کشور و نظارت برعهده مجلس شورای اسلامی (مجلس ششم) بود. همه مراحل اجرا و نظارت به دوش دولـت بود. در این انتخابات با هماهنگـی دولت و مجلس از نظارت استصوابی شورای نگهبان خبری نبود. علی تاجرنیا، رئیس هیئت نظارت که عضو اصلاح‌طلب مجلس ششـم بود، آن زمان گفته بود: «ما تنها وابستگان به کومله، دموکرات و منافقین آن‌هم در صورت ارائه اسـناد جدید از سـوی وزارت اطلاعات را رد صلاحیت کردیم». البته پس از انتخابات، وزیر اطلاعات وقت گفت: «ما مرجع تعیین صلاحیت داوطلبان نیسـتیم و کسـانی که در این زمینه افرادی را تأیید یا رد صلاحیت کرده‌اند، طبق قانون باید پاسـخ‌گوی اقدامات خود باشند... ازآنجاکه دادگاه، نهضت آزادی را غیرقانونی اعلام کرده است، ما آن را در سوابق و استعلام از افراد عضو آن، اعلام کردیم؛ زیرا حکم دادگاه، برای ما سند است». با وجود حضور طیف گسترده نامزدان، مشارکت در انتخابات زیر ۵۰ درصد بود.

جنگ آمریکا و عراق و فصل جدید روابط تهران-بغداد

یکـی از مهم‌ترین رخدادهای بین‌المللی در دوره دوم دولت خاتمی حمله آمریکا به عراق و سرنگونی صدام بود که در ۲۹ اسفند ۱۳۸۱ برابر با ۲۰ مارس ۲۰۰۳ با حمله یک ائتلاف به رهبری ایالات متحده و بریتانیا آغاز شـد. نیروهای اصلی حمله‌کننده به عراق شـامل ارتش‌های ایالات متحده آمریکا، پادشاهی متحد بریتانیا و لهسـتان بودند؛ ولی ۲۹ کشـور دیگر ازجمله ژاپن، کره جنوبی، ایتالیا، اسـپانیا و... با فرسـتادن بخشـی از نیروهای نظامی و لجستیکی خود به‌همراهی با نیروهای ائتلاف، در اشـغال عراق نقش داشتند. همچنین برخی شـرکت‌های پیمانکار تأمین نیروی نظامی و امنیتی، با فرستادن ده‌ها هزار نفر از نیروهای خود که دارای تابعیت کشـورهای مختلف بودند، مسئولیت تأمین امنیت بخش‌های وسـیعی از مراکز مهم تجاری عراق ازجمله چاه‌ها و مراکز پالایش نفت را برعهده داشتند. این جنگ با خروج آخرین تیپ رزمی آمریکایی در ۲۸ مرداد ۱۳۸۹ (۱۹ آگوسـت ۲۰۱۰) به‌طور رسمی پایان یافت. هرچند بعد از آن هم حدود ۵۰ هزار نیروی آمریکایی عمدتا برای آموزش سـربازان عراقی در این کشـور باقی ماندند. دو توجیه عمده برای آغاز این جنگ ازسوی جورج بوش، رئیس‌جمهور وقت آمریکا، مطرح شد که یکی از آنها رابطه صدام حسین با القاعده و دیگری نابودکردن سـلاح‌های کشتار جمعی عراق بنابر توافق‌نامه ۱۹۹۱ بود. پس از پذیرش حکم عراق، دستور عملیات به نیروهای مسلح ائتلاف صادر شد. دولت و ارتش عراق در سه هفته پس از حمله آمریکا و هم‌پیمانانش در تاریخ ۲۹ اسـفند ۱۳۸۱ نابود شد. ایالات متحده دسـت‌کم دو بار کوشید تا با حمـلات هوایی، صدام را به قتل برسـاند؛ ولی هر دو بـار به هدف اصابت نکرد. با شـروع ماه آوریل (اواسـط فروردین) نیروهای ائتلاف بخش زیادی از عراق را اشغال کرده بودند. مقاومت‌های بسیار ضعیف ارتش عراق یا به‌راحتی در هم می‌شکسـتند یا تبدیل به تاکتیک‌های پارتیزانی می‌شدند. این وضعیت، نشـان‌دهنده خروج کنترل از دستان صدام حسـین بود. صدام حسین در ۹تیر ۱۳۸۳ (۳۰ ژوئـن ۲۰۰۴) مجبور به تحویل دولت موقت عراق شـد تا به اتهام جرائم جنگی، جرائم ضدبشری و قتل‌عام محاکمه شود. در این محاکمه توجه ویژه‌ای به فعالیت‌های او علیه کردهای شـمال عراق در جنگ با ایران و علیه شـیعیان جنوب در خلال سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۸ شد. درنهایت در تاریخ ۹دی ۱۳۸۵ صدام به دار آویخته شد.

زلزله بم

جمعه پنجم دی ۱۳۸۲ برابر بود با زلزله‌ای فاجعه‌بار در بم، شـرق استان کرمان؛ زمین‌لرزه‌ای با حدود ۵۰ هزار کشته که یکی از پرتلفات‌ترین زمین‌لرزه‌های ایران محسـوب می‌شـود. خاتمی در آن زمان در جمع مردم بم گفت: «در دنیا کشـورهایی هستند که بیش از ایران در معرض زلزله‌های بسیار قوی‌تر از زلزله بم قرار می‌گیرند؛ اما به‌دلیل دسـتیابی به علم و فناوری پیشرفته، با یک‌هزارم مشـکلات مردم ما در برابر این بلایای طبیعی مواجه نمی‌شـوند... . ما انقلاب کردیم تا کشـور آباد بر پایه رأی مردم، علم و آگاهی استوار باشد؛ اما متأسفانه عقب‌ماندگی‌ها بسیار زیاد بوده است... . در راه رسیدن به علم و تکنولوژی باید گام‌های بلندی برداشـته شود تا دیگر شاهد این نباشیم که یک زلزله جان ده‌ها هزار نفر از هم‌وطنانمان را این‌گونه بگیرد».

تحصن و استعفای نمایندگان مجلس ششم

یکی‌دیگر از مهم‌ترین رخدادهایی که در دولت دوم خاتمی به وقع پیوست،

ادامه در صفحه ۳

نخستین متهم جرم سیاسی یک اصولگرا از کار درآمد

جرم سیاسی، سیاسی می‌شود؟

نخسـتین متهم بـه جرم سیاسـی بر مبنـای قانون جمهوری اسلامی ایران یک اصولگرا از کار درآمد. برمبنای بخش‌نامه رسیدگی به اتهامات مرتکبان جرائم سیاسی، تشخیص سیاسـی‌بودن اتهام با دادسرا یا دادگاهی است که پرونده در آن مطرح اسـت، دادسرا یا دادگاه مربوط در تشخیص سیاسـی‌بودن اتهام، باید ماهیت جرم، انگیزه و قصـد متهم از ارتکاب جرم را مدنظـر قرار دهد. علیرضا زاکانی، نماینده اصولگرای قم، در مجلس نخستین فردی اسـت که بعد ازتصویب قانون جرم سیاسـی در ایران به تشـخیص دادگاه به‌عنوان متهم به جرم سیاسـی دیروز محاکمه و تبرئه شد. اگرچه برخی معتقدند که او نخستین متهم جرم سیاسـی بعد از ابلاغ قانون نیسـت؛ اما شاید نخستین فردی باشـد که در دادگاه و با هیئت منصفه به این اتهام محاکمه می‌شود. تا پیش از تصویب قانون جرم سیاسی، همه متهمان این حوزه با جرائم امنیتی محاکمه می‌شدند. ۲۴ شهریور علی القاصی‌مهر، دادستان تهران، گفته بود که برای نخسـتین‌بار، دو پرونده با «پنج متهم» در دادگاه کیفری تهران براسـاس قانون «جرم سیاسـی» رسـیدگی خواهد شـد کـه ۱۸ پرونده دیگر نیز ازسـوی دادسرای تهران، مصداق جرائم سیاسی است. اطلاعی از اسامی همه متهمانی که قرار است با عنوان اتهامی جرم سیاسی محاکمه شوند، در دست نیست؛ اما گویا یک وکیل دادگسـتری و از وکلای متهمان سیاسی خودش در صف متهمان سیاسـی قرار گرفته است. نعمت احمدی، وکیل دادگسـتری، گفت که از متهمان اولین دادگاه‌های جرائم سیاسی اسـت که قرار اسـت در آبان برگزار شوند. او به ایسـنا گفته «من در مصاحبه‌ای با روزنامه آرمان مطالبی را مطرح کردم که سـازمان بازرسـی کل کشور علیه من شکایت کرد و آن را یک نقد اصلاح‌گرایانه و در قالب جرم سیاسـی دانست و برابر ماده یک و دو قانون جرم سیاسی کیفرخواسـت برایم صادر شد و جلسه دادگاه در ۱۸ آبان سـال جاری تشکیل خواهد شـد. او گفته مصاحبه‌ام دو بخش داشت و راجع به فساد در ایران بود. درست زمانی که آیت‌الله رئیسی دادگاه‌های مفاسد اقتصادی را تشکیل داد و چندین شعبه تشکیل شد و افرادی محاکمه شدند، از من سـؤال شد و من گفتم فساد در ایران رو به جلوست و کاش این دادگاه‌ها زودتر تشـکیل می‌شد؛ زیرا فساد در ایران در بخش‌های مختلف گسـترش پیـدا می‌کند و از این فساد آسـیب می‌بینند. در همان زمان اخباری پخش شـده بود و افرادی هم در جاهایی بازداشت شدند و بنده اشاره‌ای هم به نهادهای نظارتی کردم که چطور می‌شود یک موضوع به‌صورت کلی در یک نهاد و سـازمان پیش بیاید و فسـاد تا این مرحله پیش برود؛ مانند آقای طبری که ۲۰ سـال در کنار رئیس قوه بود، مگر امکان دارد؟ مگر امکان‌پذیر است نهادهای ناظر توجه نکنند. مگر می‌شود در بانک‌هـا فردی ۱۲ هزار میلیارد معوقه بانکی داشـته باشـد؟ درصورتی‌که برای اخذ وام ازدواج ده‌ها سـند و مدرک باید ارائه شود یا مؤسسـات مالی آن‌قدر گسترش پیدا می‌کنند که در کشـور نهادینه شـده‌اند. من می‌گویم نظارت‌ها کجا رفته و آن را نقد کردم که به‌عنوان اتهام نشر اکاذیب دانسته شد». قانون جرم سیاسی در ۲۹اردیبهشت سال ۹۵ به تصویب مجلس شورای اسلامی و نیز به تأیید شورای نگهبان رسـید. به گزارش ایسنا احمد مؤمنی‌راد، سـخنگوی هیئت‌منصفـه جرائم مطبوعاتی و سیاسـی گفت: نخستین پرونده جرائم سیاسی در تاریخ جمهوری اسلامی ایران در روز یکشـنبه ۲۰ مهر در شعبه ۹ دادگاه کیفری یک استان تهران با حضور هیئت قضائی به ریاست قاضی محمدی‌کشکولی و با حضور هیئت منصفه جرائم مطبوعاتی و سیاسی برگزار شد.

ادامه در صفحه ۳

اصل ۱۶۸ احیا نشد

محمدعلـی کامفیـروزی، حقوق‌دان، دربـاره اینکه ایـن ایراد به قانون جرم سیاسـی وارد است که ممکن است خود قانون هم قربانی سیاست شـود و به‌علت خلأهایی که دارد و در برخی موارد تشخیص جرم سیاسـی از امنیتی به دادگاه سپرده شده، در اجرا مبتلا به سلایق و نگاه‌ها و برخوردهای سیاسـی شود، به «شرق» گفت: «به نظر من از همان زمان تنظیم طرح قانون جرم سیاسی در مجلس، این برداشت‌ها و اعمال نظرات سیاسـی دخیل بوده‌اند. درواقع نمایندگان مجلس در همان سـال ۱۳۹۲ که درگیر تهیه این قانون شدند، مهم‌ترین مصادیق جرم سیاسـی مانند «فعالیت تبلیغی علیه نظام جمهوری اسـلامی» و... را از زمره جرائم سیاسی ندانستند.

این در حالی اسـت که عمـده احکام فعالان مدنی و سیاسـی با همین عناویـن اتهامی «فعالیـت تبلیغی علیه نظـام» و «اجتماع و تبانی به قصد ارتکاب جرم علیه امنیت کشـور» و «تشکیل، اداره یا عضویت در دسته و جمعیت با هدف برهم‌زدن امنیت کشـور» در دادگاه‌های انقلاب اسـلامی صادر می‌شـود. درواقع عمده پرونده‌هـای مربوط به فعالیت‌های سیاسـی و مدنـی، در دادگاه‌هایی رسـیدگی می‌شـود که هـم ازلحاظ رعایت حقـوق دفاعی متهم و هم ازلحاظ ترتیبات رسـیدگی و هم از لحاظ تعیین مجازات معمولا سخت‌گیرانه‌ترین برخوردها را دارند. ازاین‌رو است که دو سال پیش نمایندگان مجلس طرحی را تصویب کردند تا اصلاحاتی روی قانون جرم سیاسی انجام شـود؛ اما متأسفانه آن طرح بی‌نتیجه باقی ماند.

بنابرایـن به نظر من مجلس در سـال ۱۳۹۵ با تصویب قانون جرم سیاسـی، بیش از آنکه به‌دنبال احیای اصل ۱۶۸ قانون اساسی باشد، ایـن اصل را تعطیل کرده اسـت؛ زیـرا صرفا چند جـرم کوچک و با مجازات کم (که البته با تصویب قانون کاهش مجازات حبس تعزیری، مجازاتشان کمتر نیز شده است) را به‌عنوان جرم سیاسی قلمداد کرده و تازه برای احراز سیاسـی‌بودن این چند عنوان مجرمانه محدود هم، احالـه به امور ذهنی و انتزاعی و قابل تفسـیری مانند «انگیزه اصلاح امور کشـور» و «نبود قصد ضربه‌زدن به نظام» کرده که امکان اعمال سلیقه در برخورد با متهمان مختلف را باز می‌گذارد.

ما زمانی می‌توانیم از اجرای اصل ۱۶۸ قانون اساسی سخن بگوییم که همه عناوین مجرمانه‌ای که گفته شد، مشمول قانون جرم سیاسی شـوند و ضابطه‌های دقیق و روشـن‌تری برای احراز جرم سیاسی در نظر گرفته شـود؛ نه اینکـه به پرونده‌های فعالان سیاسـی و مدنی و دانشجویان در جلسات غیرعلنی رسیدگی شود و احکام ۱۰ سال و پنج سال و دو سال و یک سال حبس برای فعالیت‌های سیاسی آنها صادر شود و برای جرائم کوچکی مانند نشر اکاذیب و توهین به مقامات (که معمـولا حتی در صورت اثبات، منجر بـه صدور احکامی مانند جزای نقدی می‌شوند)، دادگاه کیفری یک و هیئت‌منصفه تشکیل شود.

کامفیروزی درباره اینکه آیا متهمانی که به اتهام امنیتی بازداشـت یا محاکمه شـده‌اند، امکان واخواهی حکم و اعتراض و بررسی مجدد برمبنـای جرم سیاسـی را دارند یا خیر و فراینـد آن آیا در قانون آمده، افـزود: درباره جرائم امنیتی که در فصل اول قانون مجازات اسـلامی بخش تعزیرات آمده همان‌طور که گفتم، طبق قانون جرم سیاسـی از جرائم سیاسـی به شمار نمی‌رود؛ اما اگر کسی متهم به یکی از جرائم مندرج در ماده ۲ قانون جرم سیاسـی باشد یا وکیل چنین متهمی، هم در مرحله دادسرا و هم در مرحله دادگاه می‌توانند به این مسئله اشاره کنند و حتی اگر پرونده در دادگاه غیر صالح رسـیدگی شود، می‌توانند با ادعای جرم سیاسی‌بودن اتهام، به صلاحیت دادگاه اعتراض کنند و درخواسـت صدور قرار عدم صلاحیت به نفع دادگاه کیفری یک کنند. ضمنـا اگر دادگاه به این ایراد توجه نکرد و رأی را صادر کرد، می‌توانند در مرحلـه تجدیدنظرخواهی هم به موضوع عـدم صلاحیت دادگاه اشـاره کنند و درصورتی‌که دادگاه تجدیدنظر ایـن ایراد را بپذیرد، رأی صادره را نقض می‌کند تا پرونده جهت رسـیدگی در دادگاه صالح و با حضور هیئت منصفه به دادگاه کیفری یک ارجاع شود. این ترتیبات در ماده ۵ قانون جرم سیاسی و مواد ۲ و ۳ بخش‌نامه رئیس قوه قضائیه درباره جرم سیاسی هم آمده است.

خبر

رئیس قوه قضائیه:

خصوصی‌سازی باید با حفظ حقوق مردم همراه باشد

• **مرکز رسـانه قوه قضائیه:** رئیس قـوه قضائیه در جلسـه شـورای عالی قـوه قضائیه با اشـاره به تحـولات یک هفتـه اخیـر آمریـکا ازجمله موضع‌گیری سخیف دونالد ترامپ علیه کشورمان و تکـرار تحریم‌های بانکی و اقـدام دادگاه فدرال این کشور، هفته گذشته را «هفته جنون حکمرانی در آمریکا» توصیف کرد و این اقدامات را نشـانگر ابتـذال و انحطـاط این رژیـم دانسـت و گفت: «حکمرانـی غیرعـادی در آمریکا، درسـتی نگاه و مسـیر مـا را ثابت و مـا را در پیگیری مواضع و اقداماتمان در برابر نظام سلطه مصمم‌تر می‌کند». ابراهیـم رئیسـی همچنین بـه ابطال قـرارداد خصوصی‌سـازی دشت مغان اردبیل پرداخت که در حاشـیه سـفر دو هفته پیش او به این استان صورت گرفت و با تقدیر از نهادهای نظارتی برای صیانت از بیت‌المال تأکید کرد: «خصوصی‌سازی ضرورت امروز ماست که سیاست‌های آن ازسوی مقام معظم رهبری ابلاغ و در برنامه‌های توسعه تکلیف شـده اسـت. اما خصوصی‌سـازی باید با حفـظ منافع ملی و حقوق مردم همراه باشـد و برای آن پیوسـت‌های اقتصادی و امنیتی طراحی شـود تا منجر به افزایش تولید کالاهای اساسـی و اسـتراتژیک برای کشور شـود». او گفت: «پس از واگـذاری یک شـرکت و واحـد تولیدی دولتی به بخش خصوصی باید هـم به موضوع نظارت توجه داشـت و هم از کسـی کـه آن را تصاحب می‌کند، حمایت کرد و تسـهیلات لازم برای اداره آن واحـد تولیـدی تخصیص یابد تـا در مدیریت مجموعه مشـکل و وقفه به وجود نیاید. دستگاه قضائی از خصوصی‌سـازی با رعایـت ضوابط و قواعد آن کـه موجب اشـتغال‌زایی و رونق تولد می‌شود، حمایت می‌کند. اما اگر واگذاری‌ها دارای یک روند درست و منطقی نباشد، هم برای مردم و هم برای قوه قضائیه زحمت‌آفرین است».

رئیسی همچنین به سفر پنجشنبه گذشته خود به خراسـان جنوبی و بازدید از گذرگاه‌های مرزی این اسـتان اشـاره و از تلاش‌ها و نقش بازدارنده مرزبانان ارتش و نیروی انتظامی در مقابله با اشرار و تروریسـت‌ها و تأمین امنیت منطقه تقدیر کرد. رئیس قوه قضائیه گفت: «در کشـور ظرفیت‌های اقتصادی فراوانی داریم که فعال‌سازی آنها نیازی به سـرمایه‌گذاری نـدارد و بهره‌بـرداری از آنها، بسیاری از مشـکلات را کاهش می‌دهد و موجب رونـق اشـتغال و تولیـد و شکسـت توطئه‌های دشمن می‌شود». رئیسی با انتقاد از مغفول‌ماندن برخـی ظرفیت‌ها در همـکاری اقتصادی ایران با همسایگان، از گذرگاه مرزی «یزدان» به عنوان یکی از ایـن ظرفیت‌ها و مرکزی بـرای تبادلات تجاری قانون‌مند کالا بین ایران و افغانسـتان یاد کرد که سـال‌ها معطل مانده بود، اما در جریان سفر اخیر او به این نقطه مرزی بار دیگر احیا شـده اسـت. او متذکر شد: «وقتی سیاسـت کلان کشور ارتباط با همسایگان است، سرمایه‌گذاری‌های میلیاردی انجـام شـده و بخش‌هـای اداری لازم ازجمله گمـرک هـم حضـور دارد، چرا ظرفیـت تجاری مثل بازارچه مرزی یزدان در مرز افغانسـتان، باید سـال‌ها معطل بماند؟». رئیسی بر همین اساس به همکاران دسـتگاه قضا در سراسر کشور دستور داد کـه منابع و ظرفیت‌های عظیـم اقتصادی و تجاری استان‌های مختلف را با همکاری مسئولان اجرائی و فعالان اقتصادی شناسـایی و به‌سرعت وارد چرخه تولید کنند.

در این جلسـه، دادستان کل کشور در سخنانی با اشـاره به ابطال قرارداد واگذاری دشـت‌مغان به بخش خصوصـی و برخی